

Õiguskantsler

Teie 30.05.2022 nr

Meie 26.08.2022 nr 7-5/221186/2204422

Koolipäeva algus

Lugupeetud lapsevanemad

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna [ ] Gümnaasium kavandab uuest õppeaastast 3. klassidele hilisemat koolipäeva algust. Olete palunud, et kolmandad klassid saaksid eeloleval õppeaastal alustada koolipäeva varem.

Mõistan vanemate muret. Paraku ei saa siiski teha üldist järedust, et kui kool otsustab alustada kolmandate klasside õppepäeva ajavahemikus kella 10–13, rikub ta sellega laste õigusi.

Kooli direktor selgitas vanematele, et koolipäeva algust tuleb edasi lükata ruumipuuduse tõttu. Kui koolis ei jätku ühes vahetuses piisaval arvul õpilaskohti, võib kooli õppetegevust korraldada kahes vahetuses, kuid tingimuseks on see, et teise vahetuse tunnid peavad lõppema hiljemalt kell 19 ([sotsiaalministri 27.03.2001 määruse nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 8 lg 4](#)). Õppetunnid võivad alata kell 8 või hiljem (määruse § 8 lg 1). Seega on koolidel põhimõtteliselt lubatud korraldada õppetööd kahes vahetuses. Õigusaktid ei sätesta, millised klassid võivad õppida teises vahetuses.

Kooli päevakava koostamise eest vastutab direktor ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 25 lg 6](#)), kes peab päevakava koostades arvestama nii haridusalaste kui ka muude asjakohaste õigusaktidega (nt töölepingu seadus).

Töite välja, et viimase kolme aasta jooksul on kolmandad klassid saanud koolipäeva alustada esimeses vahetuses ja seetõttu on vanematel tekkinud ootus, et kolmandad klassid ei pea teises vahetuses õppima.

Õpilastel ega nende vanematel ei saa paraku tekkida kooli varasema tegevuse põhjal õiguspärast ootust, et alates kolmandast klassist saavad õpilased õppida ainult esimeses vahetuses. Õiguskantsleri andmetel ei ole kool sellist lubadust andnud, samuti ei ole seda mainitud üheski kooli õigusaktis. Koolil tuleb tunniplaani koostades arvestada kõigi klassidega tervikuna ja olud võivad aastati erineda.

Direktor selgitas õiguskantsleri nõunikule, et lisaks tuleb leida aeg kolmandate klasside ujumistundide korraldamiseks, kuna eelneval kahel aastal ujumistunde koroonaviiruse tõttu pidevalt ei toimunud. Seetõttu peab nüüd leidma aja ka neljandate ja viiendate klasside ujumistundidele.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Mõistagi muretsevad vanemad selle pärast, et hilisem koolipäeva algus võib takistada huvitegevuses osalemist ja vanematel võib olla raskem pakkuda lastele vajalikku tuge. Märkisite veel, et kui tunnid lõpevad hilja, väsivad lapsed väga ära. Selge on, et kooli päevakava koostades tuleb lapse huvidega arvestada ([PGS § 25 lg 4](#) ja [määruse nr 36 § 6 lg 1](#)). Siiski ei saa praegusel juhul üldistatult kõigi kolmanda klassi laste kohta öelda, et lastel ei jää aega puhkuseks ja huvitegevuseks, kuna nad peavad koolis käima teises vahetuses. Peale koolitöö mõjutavad lapse huvitegevuses osalemist ja puhkeaega ka pere otsused ja võimalused ning aja planeerimine väljaspool kooli.

Kui koolis on tekkinud ruumipuudus, mis seab ohtu õpilase õiguse haridusele ([põhiseaduse § 37 lg 1](#)) ja tervisele ([põhiseaduse § 28 lg 1](#)), tuleb kooli pidajal koostöös kooliga leida lahendused õppekeskkonna parandamiseks ([PGS § 7 lg 1](#), [§ 7¹ lg 1](#) ja [§ 19 lg 1](#)). Põhiseaduse järgi on hariduse andmine riigi järelevalve all. Koolide ja nende pidajate tegevust kontrollib Haridus- ja Teadusministeerium, kes peab tagama, et põhi- ja üldkeskharidus oleks kõigile kättesaadav võrdsetel alustel ning et õpet korraldataks nõuete kohaselt ([PGS § 84 lg 1](#)). Seega peab ministeerium kaaluma järelevalve algatamist kooli ja kooli pidaja tegevuse üle, kui ta leiab, et kooli ruumipuudus hakkab ohustama hariduse kättesaadavust ja head kvaliteeti. Ministeeriumil on võimalik järelevalve käigus kindlaks teha, kas ruumipuudus rikub põhiõigust haridusele. Samuti on võimalik rikkumise korral määrata sunniraha, kui kooli pidaja ministeeriumi ettekirjutust ei täida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: [ ] Gümnaasium
Tallinna Linnavalitsus
Haridus- ja Teadusministeerium